

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/58/2015
Identifikačné číslo spisu:	7014200665
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7014200665.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: Mgr. S. R., bytom N., zast. JUDr. Ondrejom Lučivjanským, advokátom, AK so sídlom v Košiciach, Vodárenská 2, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/38/2014-38 zo dňa 6. marca 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/38/2014-38 zo dňa 6. marca 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 14. apríla 2014 číslo XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v platnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) priznala navrhovateľke od XX. O. XXXX starobný dôchodok v sume 419,40 Eur mesačne.

Krajský súd preskúmal napadnuté rozhodnutie odporkyne podľa § 2501 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že podľa názoru navrhovateľky uvedenom v podanom opravnom prostriedku, z jej osobného listu dôchodkového poistenia vyplýva, že v rozhodujúcom období (od 1. januára 1984 do 31. decembra 2013) má na tento účel odpracovaných 16 kalendárnych rokov a domáhala sa s poukazom na § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. rozšírenia rozhodujúceho obdobia pred 1. január 1984, kde má k dispozícii ďalších päť rokov (roky 1979 až 1983) na výpočet priemerného mzdového bodu, čo by bolo spolu 21 kalendárnych rokov. Zároveň uviedla, že ustanovenie § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. umožňuje určiť jej priemerný mzdový bod na určenie dôchodkovej dávky i z nižšieho počtu rokov, t. j. aj napríklad z uvedených 16 rokov, pretože citované ustanovenie ani

iné ustanovenia zákona o sociálnom poistení nedefinujú minimálny počet rokov, z ktorých sa má priemerný mzdový bod na určenie dôchodkovej dávky vypočítať.

Z obsahu administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľka vychovala dve deti a 55 rokov veku dosiahla 25. augusta 2009. Dôchodkový vek podľa § 65 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. navrhovateľka dosiahla pripočítaním päťdesiatichštyroch kalendárnych mesiacov k veku 55 rokov, a to dňa XX. O. XXXX.

V zmysle § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu u navrhovateľky sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, a teda roky 1984 až 2013.

Podľa odôvodnenia rozsudku krajského súdu z obsahu osobného listu dôchodkového poistenia navrhovateľky, ktorý sa nachádza v administratívnom spise vyplýva, že navrhovateľka získala v rozhodujúcom období (roky 1984 až 2013) 30 kalendárnych rokov a nie 16 kalendárnych rokov, ako to uvádzala v podanom opravnom prostriedku. Preto pokiaľ navrhovateľka získala v rozhodujúcom období 30 kalendárnych rokov, je možné určiť jej osobný mzdový bod podľa § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., a preto nebolo potrebné v danom prípade predlžovať rozhodujúce obdobie pred rok 1984 ako to vyplýva z ustanovenia § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. Pokiaľ navrhovateľka v podanom opravnom prostriedku, ako aj na pojednávaní súdu namietala, že ustanovenie § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. nedefinuje minimálny počet rokov, z ktorých sa priemerný mzdový bod na určenie dôchodkovej dávky musí vypočítať, čo umožňuje určiť jej priemerný mzdový bod i z nižšieho počtu rokov, napríklad z 16 rokov, k tomu súd uvádza, že ustanovenie § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z. presne vymedzuje dobu „najmenej 22 kalendárnych rokov“, z čoho možno vyvodiť, že v rozhodujúcom období určenom podľa § 63 ods. 6 citovaného zákona nemôže byť menej ako 22 kalendárnych rokov rozhodujúcich na zistenie priemerného osobného mzdového bodu pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku. Zistenie priemerného osobného mzdového bodu na určenie dôchodkovej dávky teda nie je možné určiť i z nižšieho počtu rokov ako sa mylne domnieva navrhovateľka.

Pokiaľ právny zástupca navrhovateľky na pojednávaní súdu poukázal na to, že ak sa kryje doba zamestnania a náhradná doba, započíta sa iba doba, ktorá je pre občana výhodnejšia, pričom odporkyňa nesprávne postupovala, ak brala pri výpočte aj dávky, kedy bola navrhovateľka na rodičovskej dovolenke a v tomto smere poukázal na roky 1990, 1986 a 1985, k tomu súd uvádza, že s poukazom na už vyššie citované ustanovenie § 255 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. navrhovateľkou namietané osobné mzdové body boli určené nasledovne.

Rok 1985 podľa evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia je 335 vylučiteľných dôb (náhradné doby) a vymeriavací základ 5.189,- Sk. Za 30 dní zamestnania získala navrhovateľka osobný vymeriavací základ 5.189,- Sk, čo je osobný mzdový bod $0,1521$ ($5189 : 3411 \div 6 = 0,1521$) a za 335 dní náhradnej doby patrí osobný mzdový bod $0,3015$ ($0,3 : 365 = 0,0009 \times 335 \text{ dní} = 0,3015$) ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní týchto dôb podľa § 255 ods. 3 citovaného zákona. Spolu za rok 1985 patrí navrhovateľke osobný mzdový bod $0,4536$ ($0,1521 + 0,3015 = 0,4536$). Osobné mzdové body sú uvedené v osobnom liste dôchodkového poistenia, ktoré tvorí prílohu napadnutého rozhodnutia, pričom osobný mzdový bod bol určený v súlade s § 62 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že zamestnanie a vylučiteľné doby sa v roku 1985 nekryjú, pretože zamestnanie trvalo 30 dní a vylučiteľné doby 335 dní, čo je spolu 365 dní. Zamestnanie a vylučiteľné doby by sa kryli v prípade, ak by zamestnanie trvalo 365 dní a vylučiteľné doby by tiež trvali celý kalendárny rok. Rovnakým postupom boli určené mzdové body aj v rokoch 1986 a 1990, ktoré namietal právny zástupca navrhovateľky na pojednávaní súdu.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Podľa jej názoru súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci a nebral do úvahy námietky navrhovateľky uvedené v rámci konania a náležite

sa s nimi nevysporiadal ani v napadnutom rozsudku. Rozsudok súdu prvého stupňa podľa názoru navrhovateľky tiež nespĺňa požiadavky preskúmateľnosti a presvedčivosti a odôvodnenie rozsudku nespĺňa náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. Výrok rozsudku súdu prvého stupňa nemá dostatočnú oporu v odôvodnení rozhodnutia, ktoré tak pre nedostatok dôvodov nedáva spoľahlivý a presvedčivý podklad pre opodstatnenosť rozhodnutia.

Konajúci súd v rozsudku len stručne uviedol, že zamestnanie a náhradná doba sa v roku 1985 nekryjú, pretože zamestnanie trvalo 30 dní a vylučiteľné doby 335 dní, čo je spolu 365 dní. Zamestnanie a vylučiteľné doby by sa kryli v prípade, ak by zamestnanie trvalo 365 dní a vylučiteľné doby by tiež trvali celý kalendárny rok. Rovnakým postupom boli určené mzdové body aj v rokoch 1986 a 1990, ktoré namietal právny zástupca na pojednávaní súdu.

Navrhovateľka s názorom súdu nesúhlasí a má za to, že pri výpočte starobného dôchodku sa má vychádzať z obdobia 16 rokov, za ktoré by bolo možné určiť osobný mzdový bod. Zákon neukladá, aby sa pri výpočte starobného dôchodku vychádzalo z celého obdobia a pokiaľ by sa vychádzalo len z obdobia 16 rokov, bol by výpočet starobného dôchodku navrhovateľky vyšší a pre navrhovateľku výhodnejší.

Citovala ustanovenie § 10 zákona č. 100/1988 Zb., podľa ktorého ak sa kryjú doba zamestnania a náhradná doba započíta sa iba doba, ktorej zápočet je pre občana výhodnejší. To isté platí, ak sa navzájom kryjú doby zamestnania alebo náhradné doby.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne. Dôvody, ktoré navrhovateľka uvádza v odvolaní, považuje odporkyňa za neopodstatnené. Odporkyňa má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť rozhodnutia odporkyne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky udáva, že napadnutým rozsudkom bolo potvrdené rozhodnutie odporkyne XXX XXX XXXX X zo dňa 14. apríla 2014, ktorým bol navrhovateľke podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. od XX. O. XXXX priznaný starobný dôchodok v sume 419,40 Eur mesačne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 555/2007 Z. z., poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 60 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z., rok dôchodkového poistenia je 365 dní dôchodkového poistenia.

Podľa § 66 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., suma starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1, tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

Podľa § 63 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak. Priemerný osobný mzdový bod sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor. Na účely určenia obdobia dôchodkového poistenia sa získané dni dôchodkového poistenia prepočítavajú na roky, ak tento zákon neustanovuje inak. Obdobie dôchodkového poistenia sa

zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

Podľa § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984, ak tento zákon neustanovuje inak. Z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 2 prvej vety alebo § 255 ods. 3 prvej vety, alebo obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok.

Podľa § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z., ak v rozhodujúcom období určenom podľa odseku 6 nie je najmenej 22 kalendárnych rokov, predlžuje sa rozhodujúce obdobie pred 1. január 1984 postupne tak, aby v ňom bolo 22 kalendárnych rokov podľa odseku 6. Ak poistenec ani po tomto predĺžení nemá 22 kalendárnych rokov podľa odseku 6, zisťuje sa priemerný osobný mzdový bod z tohto nižšieho počtu kalendárnych rokov.

Podľa § 255 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., za náhradnú dobu, dobu štúdia a dobu výkonu civilnej služby, ktoré sa hodnotia ako doba zamestnania získané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a ktoré trvali celý kalendárny rok, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky. Ak sa kryjú tieto doby navzájom, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky len raz. Ak tieto doby trvali len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod sa určí ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní týchto dôb. Pomerná časť osobného mzdového bodu je podiel osobného mzdového bodu patriaceho za tieto doby, ktoré trvali celý kalendárny rok, a počtu dní kalendárneho roka, v ktorom sa tieto doby získali. Pomerná časť osobného mzdového bodu sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor.

V uvedenej právnej veci odvolací súd konštatuje, že suma starobného dôchodku je určená podľa § 66 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty.

Priemerný osobný mzdový bod je určený ako podiel úhrnu osobných mzdových bodov za jednotlivé roky rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období vyjadreného v rokoch. V zmysle citovaného ustanovenia § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. sú teda rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984. Zhodnotiť osobné mzdové body získané pred rokom 1984 ukladá právny predpis vtedy, ak v určenom období nie je najmenej 22 kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body.

Ako je zrejmé z obsahu spisového materiálu rozhodujúcim obdobím u navrhovateľky sú roky 1984 až 2013 a v rozhodujúcom období navrhovateľka získala viac ako 22 kalendárnych rokov, za ktoré možno určiť osobné mzdové body, preto ako uviedol krajský súd ako i odporkyňa, u nej neprichádza predĺženie podľa § 63 ods.7 zákona č. 461/2003 Z.z.

Námietky navrhovateľky neboli tak spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozsudku krajského súdu.

Pre posúdenie arbitrárnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu považoval Najvyšší súd Slovenskej republiky za kľúčové zistenie, či spôsob, ktorým krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie, je ústavne a zákonne konformný. Inými slovami povedané, úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo zistiť, či spôsob výkladu príslušných zákonných ustanovení, ktorým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie, vzhľadom na zistený skutkový stav, nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne a zákonne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu aplikovanej právnej úpravy (m.m. II. ÚS 127/07).

Ako vyplýva z konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (napríklad II. ÚS 127/07, I.

ÚS 110/02) o svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. V predmetnej právnej veci aplikácia a výklad príslušných ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z. nie je popretím ich zmyslu. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že napadnutý rozsudok krajského súdu je riadne odôvodnený, nie je arbitrárny a nesignalizuje možnosť porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy. Úvaha krajského súdu, ktorá vychádza z konkrétnych faktov, je logická, a preto aj legitímna a žiadne znaky arbitrárnosti nevykazuje.

Skutočnosť, že sa navrhovateľka s názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napríklad II. ÚS 87/07-10). Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach konštantne pripomína, a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s tým v plnej miere stotožňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, IV. ÚS 112/05).

Napokon aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre uvádza, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú; článok 6 ods. 1 Dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia rozhodnutia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku zo dňa 21. januára 1999, Van de Hurk proti Holandsku zo dňa 19. apríla 1994). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je potrebné posudzovať vždy so zreteľom na konkrétny prípad aj so zreteľom na charakter konania (správne súdnictvo), v ktorom bolo napadnuté rozhodnutie vydané (Ruiz Torija proti Španielsku zo dňa 9. decembra 1994).

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach riadne odôvodnený, podrobne odpovedal na všetky pre vec dôležité argumenty navrhovateľky, jeho odôvodnenie je v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a preto podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva navrhovateľky na prístup k súdu, nebola jej ani odňatá možnosť konať pred súdom.

Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods.1, 2 OSP ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka v odvolacom konaní nebola úspešná a odporkyni náhrada trov nepatrí zo zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.